

УДК 637.5'62:636.2.033:338.314

**PROFITABILITY OF BEEF PRODUCTION OF BULLS DIFFERENT
SLAUGHTER WEIGHT****РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ЯЛОВИЧИНИ ВІД БУГАЙЦІВ
ЗА РІЗНОЇ МАСИ ПЕРЕД ЗАБОЄМ****Крук О.П. / Kruk O.P.***к. с.-г. н., / k.a.s.,*

ORCID: 0000-0001-9975-8994

Угнівенко А.М. / Ugnivenko A.M.*д. с.-г. н., проф. / d.a.s., prof.*

ORCID: 0000-0001-6278-8399

Кос Н.В. / Kos N.V.*к. с.-г. н., доц. / k.a.s., prof.*

ORCID: 0000-0001-6320-5140

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,**м. Київ, вул. Героїв Оборони, 15, 03041**National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,**Kyiv, Heroiv Oborony, 15, 03041*

Анотація. У роботі розглядається ефективність виробництва яловичини від бугайців за різної живої маси перед забоєм. Доведено, що за збільшення фактичної живої маси тварин перед забоєм і маси туш рентабельність виробництва яловичини зростає у відносно скороспілих м'ясних порід і української чорно-рябої молочної та знижується у великорослих.

Ключові слова: рентабельність, жива маса під час забою, м'ясна і молочна худоба.

Вступ. В Україні велику рогату худобу, відправлену на забій здають за живою і забійною масою та з урахуванням її вгодованості. У світовій практиці приймання та оплату за тварин на м'ясопереробних підприємствах проводять не лише за живою масою, а й з урахуванням технологічних властивостей яловичини (конформацією, товщиною жирового поливу, кольором жирової і м'язевої тканин, мармуровістю м'яса), що позитивно позначається на економіці її виробництва.

Мета роботи – оцінити ефективність виробництва яловичини від бугайців основних молочних і м'ясних порід України для задачі їх на м'ясопереробні підприємства за прийнятими у різних країнах світу системами.

Огляд літератури. Основою виробництва яловичини є використання фізіологічних особливостей тварин і регулювання періоду їх вирощування до забою [3]. Вважають [2], що оптимальна жива маса молодняку великої рогатої худоби для зняття з відгодівлі визначається його генетичними можливостями і вимогами ринку до якості туш та яловичини. Збільшення середньої живої маси бугайців перед забоєм супроводжує підвищення витрат корму на 1 кг приросту у 2,2 раза через уповільнення їх росту. За вирощування бугайців до різної маси тіла існує різниця не лише в собівартості, але й у виручці від реалізації тварин [1]. У важковагового молодняку вищий вихід найбільш цінних відрубів (спинної частини, філея, оковалка, костреця і огузка). Тому важковагові туші оцінюють дорожче, ніж тварин, віднесених до першої категорії.

Матеріал і методика досліджень. У господарстві «Агрікор – Холдинг»

Прилуцького району Чернігівської області оцінювали м'ясну продуктивність бугайців трьох м'ясних порід – абердин-ангуської (АА), південної (ПМ), поліської (ПлМ), у т. ч. знам'янського типу (ЗМ) та голштинської (Г) молочної. Від народження до відлучення телят м'ясних порід утримували на підсисі, молочних – випоювали молоком і дорощували та відгодовували у відділенні с. Половецьке. Забій худоби провели у ВКФ «Укрпромстач – 95» ЛТД Переяслав – Хмельницького району Київської області.

Продуктивність молодняку української м'ясної породи (УМ) вивчали у СТОВ «Воля» Золотоніського району Черкаської області. Від народження до відлучення приплід утримували під матерями. У 8 місяців тварин ставили на випробування за власною продуктивністю, яке тривало до 22-місячного віку. Забій їх провели на Золотоніському птахокомбінаті та Черкаському м'ясокомбінаті.

М'ясну продуктивність молодняку української чорно-рябої молочної породи (УЧР), досліджували у ФГ «Журавушка» Броварського району Київської області. Від народження до 4-місячного віку телят утримували групами по 25 голів. Дорощування та відгодівлю тварин проводили на відгодівельному майданчику, забій – у забійному цеху ФГ «Журавушка» (с. Калинівка). Фактичну і прийнятну живу та забійну масу і забійний вихід визначали відповідно до ДСТУ 4673:2006 та ДСТУ 3938–99.

Оцінювання конформації (м'ясистості) туш проводили відповідно до методик ЄС. Класи товарної якості напівтуш встановлювали візуально. За цього брали до уваги їх товарний вигляд та полив жиром. Туші класифікували після забою на п'ять класів: Е, У, R, О, Р [5]. Ступінь покриття туш підшкірним жиром оцінювали за п'ятьма класами. Економічну ефективність визначали порівнюючи витрати на вирощування бугайців, виручку від їх реалізації, отриманий прибуток та рентабельність залежно від маси перед забоем. Формуючи ціну на реалізовану яловичину за урахування конформації та ступеня покриття туш підшкірним жиром використали методики, наведені у працях [4,5].

Результати власних досліджень. Фактична жива маса тварин перед забоем і маса туш є важливими ознаками прогнозування економічної ефективності вирощування тварин. За їх збільшення рентабельність виробництва яловичини зростає у відносно скороспілих порід (АА, ЗМ, ПМ) і української чорно-рябої молочної породи (УЧР) та знижується у великорослих (УМ, ПлМ) та голштинської (Г) (табл. 1).

За підвищення живої маси тварин реалізуємих за європейською системою з урахуванням конформації та товщини підшкірного жиру рентабельність виробництва яловичини зростає. Вищий її рівень під час вирощування бугайців великорослих порід отримують за реалізації тварин із меншими живою і забійною масою, що пояснюється накопиченням у тушах жирової тканини із віком, яку обрізають під час їх зачистки та реалізують за мінімальними цінами. За системою JMGA дослідні тварини української чорно-рябої молочної породи, віднесені до класів В4 і В3. За обрахування рентабельності вони отримали від'ємні значення. Аналіз економічної ефективності вирощування худоби

м'ясних і молочних порід до різної живої маси показує, що за реалізації бугайців української м'ясної породи за сортністю яловичини рентабельність зменшується за збільшення живої маси. У тварин української чорно-рябої молочної породи за підвищення конформації і класу яловичини за системою JMGA рентабельність – зростає.

Таблиця 1

Рентабельність виробництва яловичини до різної живої маси тварин перед забоєм

Спосіб реалізації тварин	Жива маса, кг	Порода, тип						
		УМ	УЧР	АА	ЗМ	ПМ	ПЛМ	Г
За живою масою	350–400	–	0,1	–	–	–	–	–
	401–450	–	13,8	44,0	34,2	51,9	97,6	52,6
	451–500	87,8	20,4	52,1	49,4	60,2	94,6	48,2
	500–550	81,7	–	–	–	–	–	–
	551–600	72,7	–	–	–	–	–	–
	601–650	42,5	–	–	–	–	–	–
За масою туш	350–400	–	-7,8	–	–	–	–	–
	401–450	–	3,6	62,1	71,9	74,9	112,6	73,0
	451–500	–	10,2	67,3	66,0	78,8	115,4	59,7
	500–550	127,0	31,2	72,6	76,6	62,1	78,5	–
	551–600	119,5	–	–	–	–	–	–
	601–650	113,2	–	–	–	–	–	–
понад 651	76,4	–	–	–	–	–	–	
За сортами яловичини	350–400	–	-11,1	–	–	–	–	–
	401–450	–	-29,1	–	–	–	–	–
	451–500	–	9,8	–	–	–	–	–
	500–550	20,6	27,8	–	–	–	–	–
	551–600	10,9	–	–	–	–	–	–
	601–650	3,7	–	–	–	–	–	–
понад 651	-20,5	–	–	–	–	–	–	
За конформацією туш та покриттям підшкірним жиром	350–400	–	1,6	–	–	–	–	–
	401–450	–	8,1	–	–	–	–	–
	451–500	–	21,7	–	–	–	–	–
	500–550	–	37,0	–	–	–	–	–
За системою JMGA	350–400	–	-50,3	–	–	–	–	–
	401–450	–	-44,1	–	–	–	–	–
	451–500	–	-40,5	–	–	–	–	–
	500–550	–	-29,2	–	–	–	–	–

Заклучення і висновки. За збільшення фактичної живої маси бугайців перед забоєм рентабельність виробництва яловичини зростає у відносно скороспілих м'ясних порід та знижується у великорослих. Під час реалізації великої рогатої худоби в Україні необхідно розраховуватися з виробниками не тільки за кількісні ознаки яловичини, а і за якісні.

Література:

1. Интенсификация ресурсного потенциала мясного скотоводства: [монография] / Радченко В. В., Акимов В. В., Чигиринов Е. И., Ткаченко В. П. – К.: Аграрная наука, 2000. – 275 с.
2. Легошин Г. П. Откормочные свойства и качество мяса бычков с разной живой массой / Г. П. Легошин, О. Н. Могиленец, Н. Ф. Дзюба // Зоотехния. – 1998. – № 5. – С. 25-27.
3. Тимченко Л. О. Інтенсифікація спеціалізованого м'ясного скотарства в Україні / Л. О. Тимченко // Вісник аграрної науки. – 2015. – № 4. – С. 40-45.
4. Beef language white paper. Appendix E. March 2015. – 16 p.
5. Commission of the European Communities 1982. Commission of the European Communities (Beef Carcass Classification) Regulations. Council Regulations 1358/80, 1208/81, 1202/82. Commission Regulations 2930/81, 563/82, 1557/82, Commission of the European Communities, Brussels.

References:

1. Intensifikatsiya resursnogo potentsiala myasnogo skotovodstva: [monografiya] / Radchenko V. V., Akimov V. V., Chigirinov E. I., Tkachenko V. P. – K. : Agrarnaya nauka, 2000. – 275 s.
2. Legoshin G. P. Otkormochnyie svoystva i kachestvo myasa bychkov s raznoy zhivoy massoy / G. P. Legoshin, O. N. Mogilenets, N. F. Dzyuba // Zootehniya. – 1998. – № 5. – S. 25–27.
3. Timchenko L. O. Intensifikatsiya spetsializovanogo m'yasnogo skotarstva v Ukrayini / L. O. Timchenko // Visnik agrarnoyi nauki. – 2015. – № 4. – S. 40–45.
4. Beef language white paper. Appendix E. March 2015. – 16 p.
5. Commission of the European Communities 1982. Commission of the European Communities (Beef Carcass Classification) Regulations. Council Regulations 1358/80, 1208/81, 1202/82. Commission Regulations 2930/81, 563/82, 1557/82, Commission of the European Communities, Brussels.

Abstract. *The efficiency of beef production of bulls different live weight before slaughter was presented in the article. It has been proved, if the actual live weight of animals before slaughter and carcass weight increase, the profitability of beef production of precocious beef breeds raise and of slow-gaining Ukrainian Black-and-White dairy breed decreases.*

Key words: *profitability, slaughter weight, beef and dairy cattle.*

Стаття відправлена: 20.09.2019 р.
© Крук О.П., Угнівченко А.М., Кос Н.В.